

VERZONDEN 26 JUNI 2018

op de op 26 april 2018 door ons ontvangen aanvraag voor een ontheffing ingevolge artikel 3.8, eerste lid, en artikel 3.10, tweede lid, van de Wet natuurbescherming van ProRail B.V. voor de realisatie van een natuurbrug 'project MJPO De Mortelen', gelegen ten westen van de A2, op de grens van de gemeenten Boxtel, Best en Oirschot.

INHOUDSOPGAVE

Besluit.....	3
Procedurele aspecten	4
Toetsing en overwegingen	5
1.1 Beschermingsregimes.....	5
1.2 Verordening natuurbescherming Noord-Brabant	5
2.1 Mogelijke effecten.....	6
2.2 Alternatievenafweging	6
2.3 Belang van de aanvraag.....	7
2.4 Mitigerende maatregelen en staat van instandhouding	7
2.5 Conclusie.....	8
Bijlage 1. Voorschriften.....	9
Bijlage 2. Overzichtstekening van het project	10
Bijlage 3. Meldingsformulier start werkzaamheden	11
Kennisgeving	13

BESLUIT

1 Onderwerp

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant hebben op 26 april 2018 van ProRail B.V. een aanvraag ontvangen voor een ontheffing ingevolge artikel 3.8, eerste lid, en artikel 3.10, tweede lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag betreft de realisatie van een natuurbrug 'project MJPO De Mortelen', gelegen ten westen van de A2, op de grens van de gemeenten Boxtel, Best en Oirschot.

2 Besluit

Gelet op de bepalingen van de Wet natuurbescherming besluiten wij:

- I. aan ProRail B.V., Postbus 2038, 3500 GA Utrecht, een ontheffing te verlenen op grond van artikel 3.8, eerste lid, en artikel 3.10, tweede lid, van de Wet natuurbescherming, van de bepaling als bedoeld in:
 - artikel 3.5, eerste lid, van de Wet natuurbescherming, voor de kamsalamander (*Triturus cristatus*) en de poelkikker (*Rana lessonae*);
 - artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming, voor de kamsalamander (*Triturus cristatus*), de poelkikker (*Rana lessonae*) en de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*);
 - artikel 3.10, eerste lid, onder a, van de Wet natuurbescherming, voor de levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*) en de hazelworm (*Anguis fragilis*);
 - artikel 3.10, eerste lid, onder b, van de Wet natuurbescherming, voor de levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*) en de hazelworm (*Anguis fragilis*);voor de periode tot 1 mei 2021, met de in bijlage 1 genoemde voorschriften, voor de realisatie van een natuurbrug 'project MJPO De Mortelen', gelegen ten westen van de A2, op de grens van de gemeenten Boxtel, Best en Oirschot;
- II. dat de beschrijving van het project, in de aanvraag en het activiteitenplan, voor zover deze betrekking heeft op de soorten, en bijlagen 1 en 2, onderdeel uit maken van het besluit.

Bijlage 1: voorschriften

Bijlage 2: overzichtstekeningen van het project

Bijlage 3: meldingsformulier start werkzaamheden (zie voorschrift 1)

's-Hertogenbosch, 26 juni 2018

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
namens deze,

De heer J.A.J. Lenssen,
Directeur Omgevingsdienst Brabant Noord

PROCEDURELE ASPECTEN

1 Aanvraag

Op 26 april 2018 hebben wij van ProRail B.V. een aanvraag voor een ontheffing ingevolge artikel 3.8, eerste lid, en artikel 3.10, tweede lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) ontvangen. De aanvraag is op 1, 9 en 28 mei 2018 aangevuld. Een uitgebreide projectomschrijving is opgenomen in de aanvraag en bijlage 2. De aanvraag is geregistreerd onder nummer Z/071886.

Voor de realisatie van het project 'MJPO De Mortelen' is op 30 mei 2016 door de Minister van Economische Zaken aan ProRail BV een ontheffing verleend (kenmerk FF/75C/2016/0026). De ontheffing is op 15 augustus 2017 verlengd tot 31 december 2018 (kenmerk Z/051070) door Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant. De voorliggende aanvraag betreft een gewijzigd project waardoor de effecten op de beschermde soorten opnieuw beoordeeld zijn.

2 Bevoegd gezag

Omdat het project gerealiseerd wordt, onderscheidenlijk verricht wordt in de provincie Noord-Brabant, zijn wij op grond van artikel 1.3 van de Wnb bevoegd om op de aanvraag te beslissen. Indien aan de orde betrekken wij tevens gevolgen van het project voor de soorten buiten onze provinciegrens en/of buiten Nederland bij ons besluit.

3 Reguliere voorbereidingsprocedure

In deze procedure wordt de reguliere voorbereidingsprocedure overeenkomstig het bepaalde in hoofdstuk 4 van de Algemene wet bestuursrecht toegepast.

4 Ontvankelijkheid

Ten aanzien van de aspecten van de aanvraag waarvoor een ontheffing ingevolge de Wnb is vereist, hebben wij beoordeeld of de aanvraag volledig is en voldoende gegevens bevat. Wij zijn van oordeel dat de aanvraag voldoende informatie bevat voor een goede beoordeling van die aspecten waarvoor een ontheffing is gevraagd.

5 Overige regelgeving

Bij de beoordeling van onderhavige aanvraag zijn andere aspecten dan gerelateerd aan soortenbescherming op grond van de Wnb en de daarbij behorende regelgeving niet betrokken. Een toestemming op basis van andere wet- en regelgeving kan derhalve aan de orde zijn, onder andere voor ruimtelijke ordening of bouwen.

TOETSING EN OVERWEGINGEN

1 Wettelijk kader - Wet natuurbescherming

1.1 Beschermingsregimes

Op basis van de Wet natuurbescherming zijn er drie beschermingsregimes. Het eerste regime geldt voor vogels op grond van de Vogelrichtlijn. Artikelen 3.1, 3.2 en 3.4 van de Wnb hebben betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor vogelsoorten, waarvoor GS ontheffing kunnen verlenen. Artikelen 3.3 en 3.4 geven de voorwaarden voor het kunnen verlenen van de ontheffing.

Het tweede beschermingsregime geldt voor planten en dieren op basis van de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn. Artikelen 3.5 en 3.6 van de Wnb hebben betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor deze plant- en diersoorten, waarvoor GS ontheffing kunnen verlenen. Artikel 3.8 geeft de voorwaarden voor het kunnen verlenen van een ontheffing.

Het derde regime beschrijft de bepalingen voor andere (nationaal beschermde) soorten. Artikel 3.10 van de Wnb heeft betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor deze plant- en diersoorten en geeft de voorwaarden waaronder GS ontheffing kunnen verlenen.

Voor alle soorten geldt in alle gevallen de algemene zorgplicht (artikel 1.11 van de Wnb). Het gaat dan zowel om beschermd als onbeschermd dier- en plantensoorten. De zorgplicht geldt ongeacht of er een vrijstelling geldt of een ontheffing is verleend. Hierin wordt bepaald dat eenieder zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, schade aan deze soorten dient te voorkomen.

In artikel 5.4 van de Wnb zijn gronden opgenomen waarop een verleende ontheffing kan worden ingetrokken of gewijzigd. De ontheffing kan in elk geval worden ingetrokken indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.

1.2 Verordening natuurbescherming Noord-Brabant

Provinciale Staten hebben op basis van artikel 3.3, tweede lid, 3.8, tweede lid, en 3.10, tweede lid, van de Wnb middels de Verordening natuurbescherming Noord-Brabant, aanvullende kaders vastgesteld. Voor bepaalde activiteiten en soorten is een vrijstelling opgenomen.

2.1 Mogelijke effecten

De aangevraagde activiteiten betreffen de realisatie van een natuurbrug 'project MJPO De Mortelen'. De werkzaamheden bestaan uit graafwerkzaamheden, het verwijderen van beplanting, het plaatsen van de natuurbrug, het realiseren van twee poelen en het aanplanten van begroeiing. In de voorliggende aanvraag wordt ook tijdelijk 3 km spoorloot opgevuld (noord en zuid, zie bijlage 2) om het dienstpad langs het spoor te stabiliseren en begaanbaar te houden voor de aanvoer van zwaar materieel. Daarnaast wordt het dienstpad zuid verstevigd. Een uitgebreide projectomschrijving is opgenomen in de aanvraag.

In het plangebied zijn exemplaren en voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis, poelkikker en kamsalamander aangetroffen. Door het uitvoeren van de werkzaamheden worden voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis, poelkikker en kamsalamander beschadigd of vernield. Verder worden bij het uitvoeren van de maatregelen exemplaren van de poelkikker en kamsalamander gevangen. Dit is een overtreding van de bepalingen zoals bedoeld in artikel 3.5, eerste en vierde lid, van de Wnb.

De landelijke en de lokale staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis zijn gunstig. De landelijke staat van instandhouding van de kamsalamander is ongunstigen de soort staat op de Rode Lijst als 'kwetsbaar'. De soort is sinds 1950 sterk afgenomen, maar de laatste jaren vertoont de kamsalamander een min of meer constante trend. Wel zijn in het Groene woud tot 2012 de aantallen teruggelopen. In de omgeving van de Mortelen zijn de nieuwe poelen bij het ecoduct over de A2 goed bevolkt geraakt en zijn in een poel ten zuiden van de Liemptse dijk recent redelijke aantallen volwassen gevangen en 20 eieren geteld. De lokale staat van instandhouding kan daarom gunstig genoemd worden. Landelijk vertoont de staat van instandhouding van de poelkikker een min of meer constante trend. In het basisrapport voor de Rode Lijst is de landelijke staat van instandhouding als matig ongunstig beoordeeld. In de omgeving zijn door de jaren heen diverse waarnemingen gedaan en lijkt de toestand stabiel.

Verder zijn in het plangebied exemplaren en voortplantings- of rustplaatsen van de hazelworm en levendbarende hagedis aangetroffen. Door het uitvoeren van de werkzaamheden worden vaste voortplantings- of rustplaatsen van deze soorten beschadigd of vernield. Daarnaast worden bij het uitvoeren van de maatregelen exemplaren van deze soorten gevangen. Dit is een overtreding van de bepalingen zoals bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onder a en b, van de Wnb. De landelijke staat van instandhouding van de hazelworm laat een positieve trend zien. De landelijke staat van instandhouding van de levendbarende hagedis laat een constante trend zien na jaren van achteruitgang. Lokaal is de zelfde trend te verwachten voor de hazelworm en de levendbarende hagedis, omdat er een groot leefgebied aanwezig is en er tamelijk grote metapopulaties zijn.

2.2 Alternatievenafweging

Het project is locatiespecifiek. Het spoor vormt een barrière voor diverse diersoorten, waardoor de spoorlijn in het Meerjarenprogramma Ontsnippering is aangewezen als knelpunt. Door de aanleg van de natuurbrug worden twee natuurgebieden aan weerszijden van het spoor met elkaar verbonden. De locatie is daarmee gebonden aan het spoor. De locatie van de natuurbrug ligt ecologisch gezien op de meest optimale locatie om de geleiding van de soorten zoveel mogelijk te faciliteren en een zo groot mogelijk ontsnipperend rendement te behalen. Daarnaast sluit de gekozen locatie goed aan op de bestaande natuurbrug over de A2. Een alternatieve locatie met minder effecten op beschermde soorten is niet beschikbaar. Door de gekozen inrichting, werkwijze en de planning (buiten de kwetsbare periodes) wordt schade aan de soorten zoveel mogelijk voorkomen.

Wat betreft de versteviging en stabilisatie van het dienstdpad voor het begaanbaar houden van de aanvoeroute naar de natuurbrug toe zijn de een aantal alternatieven afgewogen. In verband met het gebrek aan beschikbare eigenschappen van gronden voor alternatieve routes, de slechte(re) draagkracht van natte bodems op mogelijke alternatieve routes, en te smalle wegen, zijn er geen haalbare alternatieve routes voor het werkverkeer mogelijk. Het is noodzakelijk om de dienstdpaden te verstevigen. Het opvullen van de sloot is de meest effectieve en uitvoerbare manier om dat te doen. Alternatieven zijn nog kostbaarder, technisch moeilijker en betekenen eveneens een vergelijkbare verstoring van de beschermde soorten. De huidige planning wat betreft de versteviging en stabilisatie van het dienstdpad is gunstig omdat mitigerende maatregelen in de optimale periode uitgevoerd kunnen worden.

Gezien het bovenstaande is ons gebleken dat er geen redelijke alternatieven mogelijk zijn, die zouden leiden tot een kwalitatief gelijkwaardig resultaat. De alternatievenafweging is hiermee dan ook voldoende onderbouwd.

2.3 Belang van de aanvraag

De ontheffing is gevraagd op grond van het belang 'ter bescherming van wilde flora of fauna of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats', zoals genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onder b, sub 1, en artikel 3.10, tweede lid, van de Wnb.

De Ecologische Hoofdstructuur (inmiddels Natuurnetwerk Nederland NNN) moet resulteren in een provincie- en landsgrensoverschrijdend natuurnetwerk, waarin natuurgebieden beter met elkaar verbonden zijn. Het realiseren van ontsnipperende maatregelen is een belangrijk middel om doelstellingen in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur te bereiken. Het Rijk heeft daarom het Meerjarenprogramma Ontsnippering opgezet. Dit meerjarenprogramma vormt het beleidskader om versnippering van natuurgebieden, veroorzaakt door bestaande infrastructuur, op te lossen door maatregelen te treffen zoals het aanleggen van ecoducten, faunatunnels en diervriendelijke oevers. Binnen de provincie Noord-Brabant geldt de A2 als belangrijke barrière voor de natuur. Dit knelpunt is binnen het meerjarenprogramma aangemerkt als knelpunt 'NB 01-De Mortelen'. De A2 doorsnijdt meerdere natuurgebieden waaronder De Mortelen, die gezamenlijk de regionale natuur- en landschapseenheid 'Het Groene Woud' vormen.

Het natuurgebied De Mortelen is aangewezen als Ecologische Hoofdstructuur. Om versnippering van deze natuurgebieden tegen te gaan is eerder een natuurbrug over de A2 gebouwd. De nabijgelegen spoorlijn Eindhoven - Den Bosch vormt echter ook een belemmering voor de uitwisseling van diverse soorten. Door de aanleg van natuurbrug De Mortelen worden de natuurgebieden aan de oost- en westzijde van het spoor met elkaar verbonden.

Gelet op de naar voren gebrachte omstandigheden zijn wij van oordeel dat het belang 'de bescherming van flora en fauna' voldoende onderbouwd is om de ontheffing te verlenen.

2.4 Mitigerende maatregelen en staat van instandhouding

In de aanvraag (hoofdstuk 8 van het projectplan 'beschermde fauna en stabilisatie dienstdpad spoor Mortelen, d.d. 25 april 2018 en hoofdstuk 8 projectplan 'Natuurbrug de Mortelen' d.d. 23 december 2015) en de aanvullende gegevens van 9 en 28 mei 2018 is omschreven welke maatregelen worden genomen om de effecten voor de soorten zoveel mogelijk te voorkomen.

In grote lijnen gaat het om de volgende maatregelen:

- Paarverblijven van de gewone dwergvleermuis die worden vernietigd worden gemitigeerd door vervangende verblijfplaatsen op te hangen.
- Het aanleggen van twee poelen, die geschikt zijn voor de soorten waarvoor ontheffing wordt verleend.
- Plaatsen van faunaschermen om gebieden waar de werkzaamheden plaatsvinden tijdelijk uit te rasteren voor de amfibieën en reptielen.
- Wegvangen van de reptielen door een terzake deskundige (ecoloog). De reptielen worden op geschikte locaties in de directe omgeving uitgezet.
- Wegvangen van amfibieën en verzamelen van eitjes en larven door een ecoloog. Alle amfibieën, eitjes en larven worden op geschikte locaties in de directe omgeving uitgezet.
- Aanleggen van overwinteringsplekken voor reptielen, op de locaties waar ze worden uitgezet.
- Het weer uitgraven van de gedempte spoor sloten en deze opnieuw functioneel maken voor de aanwezige soorten.

De voorgestelde maatregelen zijn in grote lijn voldoende. In aanvulling op de in de aanvraag beschreven maatregelen dienen de volgende aanvullende maatregel genomen te worden:

- De effectiviteit van de maatregelen dient gemonitord te worden, met name het herstel van de ecologische functionaliteit van tijdelijk gedempte spoor sloten dient daar onderdeel van uit te maken.

Hiertoe is een specifiek voorschrift opgenomen in bijlage 1.

Tijdelijk kan de lokale staat van instandhouding van de soorten achteruit gaan door de activiteiten. Door het nemen van mitigerende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden komt de gunstige staat van instandhouding van de soorten niet in het geding op de lange termijn door het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden.

2.5 Conclusie

Gelet op het voorgaande verlenen wij ontheffing als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, en artikel 3.10, tweede lid, van de Wet natuurbescherming. De ontheffing wordt slechts voor de in het besluit genoemde soorten en beschreven activiteiten verleend. Deze ontheffing geldt alleen voor de activiteiten conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden.

BIJLAGE 1. VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

1. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden aanvangen bekend is, maar uiterlijk 2 weken voor aanvang van de werkzaamheden, het bijgevoegde meldingsformulier volledig invullen en naar het bevoegd gezag te sturen.
2. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het bevoegd gezag indien bij het uitvoeren van de activiteiten andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere werkzaamheden als bedoeld in onderdeel I en II van het besluit noodzakelijk zijn.
3. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van de aan deze ontheffing verbonden voorschriften.
4. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op eerste verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouder of opsporingsambtenaar.

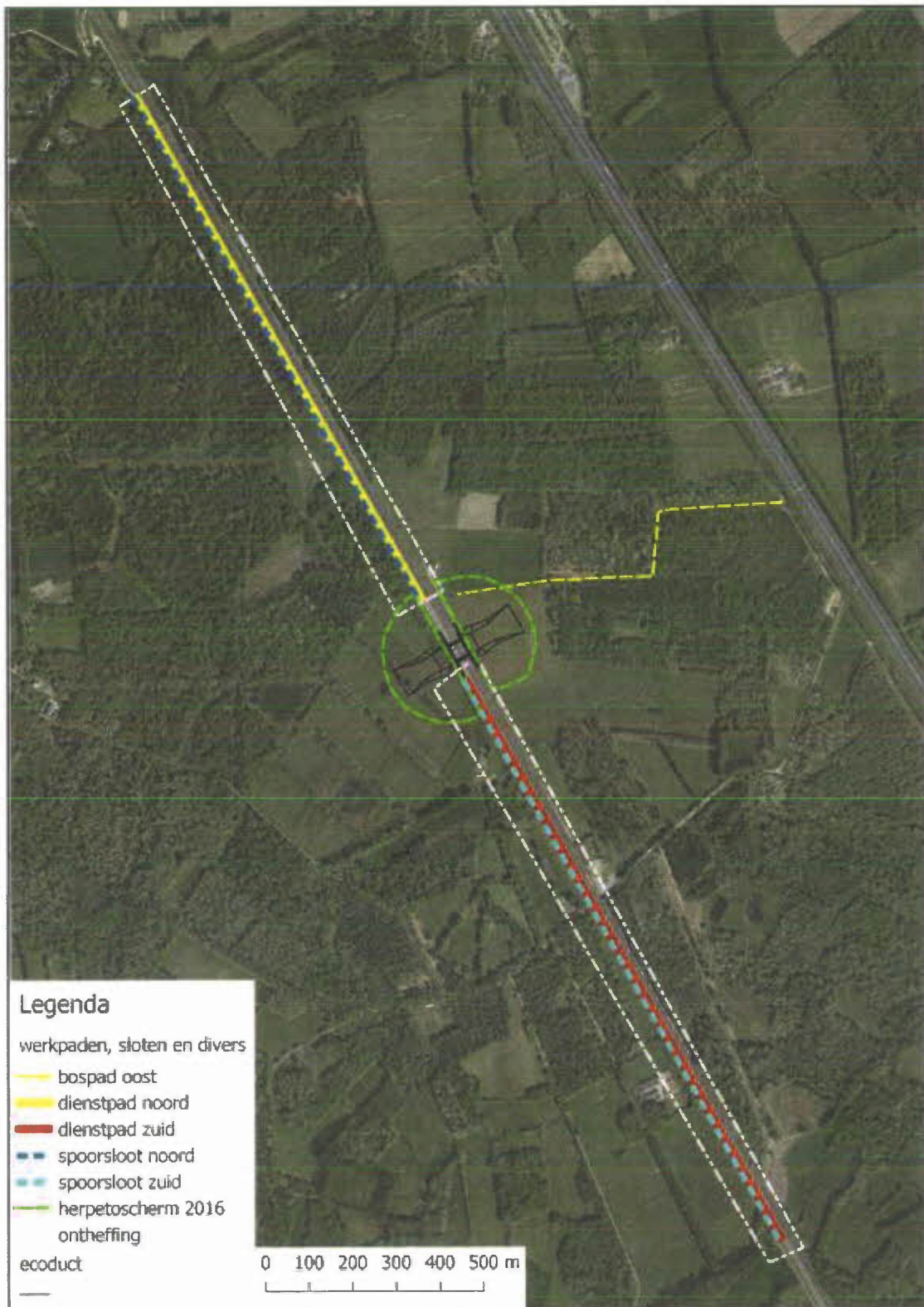
Specifieke voorschriften

5. De ontheffinghouder dient, met inachtneming van onderstaande voorschriften, de mitigerende maatregelen uit te voeren zoals beschreven in de aanvraag (hoofdstuk 8 van het projectplan 'Beschermde fauna en stabilisatie dienstdaad spoor Mortelen d.d. 25 april 2018 en hoofdstuk 8 projectplan 'Natuurbrug De Mortelen' d.d. 23 december 2015) en de aanvullende gegevens van 9 en 28 mei 2018.
6. Na het weer uitgraven van de 3 km spoorloot noord en zuid (zie bijlage 2) dient gemonitord te worden of alle door onderzoek vastgestelde ecologische functies weer zijn hersteld voor de hazelworm, levendbarende hagedis, poelkikker en kamsalamander en of de soorten weer gebruik maken van de spoorloot voor deze functies. Het monitoringsrapport dient de volgende aspecten te beschrijven:
 - a. Hoe verloopt het herstel van de vegetatie (mannagras en moerasvergeet-mij-nietje) op en rond de spoorloten welke belangrijk is voor de voortplanting van de kamsalamander. En is er extra ingezaaid om dit te herstellen?
 - b. Zijn de door onderzoek vastgestelde functies voorplantings-, overwinteringsplaatsen en zomerverblijf voor de hazelworm, levendbarende hagedis, poelkikker en kamsalamander aan het herstellen in de spoorloot?
 - c. De locaties op kaart van de aangelegde overwinteringsplekken voor de reptielen.

Het monitoringsrapport dient in het voorjaar van 2021, na het herstellen van de spoorloot noord en zuid in het oorspronkelijke profiel, te worden ingediend. Zonodig kunnen aan de hand van de bevindingen extra maatregelen worden voorgeschreven.

7. De activiteiten en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.
8. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen op basis van de aanvraag en de hier genoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerenden op de projectlocatie, dienen van inhoud van het werkprotocol op de hoogte gesteld te worden en dienen dit aantoonbaar na te leven.

BIJLAGE 2. OVERZICHTSTEKENING VAN HET PROJECT

Figuur 1: De verschillende relevante elementen. Met de witte stippelijnen zijn de zaken aangegeven waarop de wijziging van de ontheffing betrekking heeft.

Meldingsformulier start werkzaamheden

Ontheffing Wet natuurbescherming ex artikel 3.8, eerste lid, en artikel 3.10, tweede lid.

Gegevens

Aanvraagnummer Z/071886

Projectnaam de realisatie van een natuurbrug 'project MJPO De Mortelen', gelegen ten westen van de A2, op de grens van de gemeenten Boxtel, Best en Oirschot

Ontheffingsperiode Tot 1 mei 2021

Naam ProRail B.V.

Adres Postbus 2038

Woonplaats 3500 GA Utrecht

Gegevens

werkzaamheden

Contactpersoon

uitvoering

werkzaamheden

Telefoonnummer (vast)

Telefoonnummer (mobiel)

Locatie(s)

werkzaamheden

<Datum gereedkomen

compensatiemaatregelen>

Datum start

werkzaamheden

Overzicht planning

werkzaamheden

.....

.....

.....

.....

Dit formulier dient zodra de aanvang van de werkzaamheden bekend is, uiterlijk 2 weken van tevoren, te worden ingediend bij de Omgevingsdienst Brabant Noord

Retouradres

Omgevingsdienst Brabant Noord
Email: info@odbn.nl

